

Заборонені методи ведення війни

Неправильне використання прапора, військових знаків розрізнення або форми супротивника

Принцип розрізнення в умовах збройного конфлікту визначає не тільки необхідність відрізнити військові цілі від цивільних об'єктів, а й чітко розуміти *приналежність комбатантів до певної сторони збройного конфлікту*.

Повага до уніформи та прапора держави-супротивника є проявом добросовісності стосовно сторони збройного конфлікту в умовах бойових дій.

Відповідно до *статті 39 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12.08.1949 р.*, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів, *від 08.06.1977 р.* і *статті 23(f) Конвенції про закони та звичаї війни на суходолі від 18.10.1907 р.* **заборонено використовувати:**

- прапори, воєнні емблеми, військові відзнаки або формений одяг нейтральних держав чи інших держав, які не є сторонами та які перебувають у конфлікті;
- прапори, військові емблеми, військові відзнаки чи формений одяг супротивних сторін.

Характеристики порушення МГП:

- учинене в умовах збройного конфлікту міжнародного характеру та пов'язане з ним;
- учиняється проти комбатантів — представників супротивної сторони збройного конфлікту;
- виконавець свідомо використовує прапор, військові знаки розрізнення або форму супротивника у спосіб, який заборонений законами та звичаями війни;
- наслідки такого використання призвели до спричинення загибелі осіб або завдання особам тяжких тілесних ушкоджень;
- виконавець умисно вчиняв дії для спричинення таких наслідків.

Неправильне використання прапора, військових знаків розрізнення або форми супротивника у розумінні цього порушення може вчинятися:

- під час нападу;
- для прикриття воєнних дій;
- для сприяння цим діям, захисту чи їх ускладнення.

Правило, закріплене у Додатковому протоколі щодо використання знаків супротивної сторони, можна інтерпретувати так:

уніформа іншої сторони конфлікту може використовуватися лише як особистий захист (наприклад, за екстремальних погодних умов), але ніколи не може використовуватися у зв'язку з будь-яким типом військових операцій.

Приміром, ті ситуації, у яких військовополонені використовують ворожу форму під час спроб втечі, не будуть становити порушення МГП. У цьому контексті **не заборонені воєнні хитрощі**, в яких використовуються національний прапор, військові знаки розрізнення або форма супротивної сторони.

Однак **категорично заборонено їх використовувати під час бою, зокрема відкриття вогню під час активних бойових дій** під видом сторони супротивника. Варто звертати увагу на випадки, коли прапор або знаки супротивної сторони використовуються з метою наближення і відходу сил, оскільки факт вчинення порушення МГП у цьому випадку визначатиме наявність наслідків таких дій.

У деяких випадках використання прапора та форми супротивника може бути способом вчинення віроломства. Однак дискусії стосовно цього викликає той момент, що уніформа супротивника не надає права на особливий захист відповідно до норм МГП, навіть якщо її використання може викликати впевненість у ворога чи ввести його в оману.

Використання ворожої уніформи з метою та у зв'язку з диверсією належить до тієї ж категорії, що і шпигунство, тому може кваліфікуватися як порушення МГП у разі наявності наслідків таких дій.

Над довідкою працювали:
Павлюк Аліна (Офіс Генерального прокурора)
Лисенко Марія (JustTalk)